

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS–THURSDAY, SPALIS–OCTOBER 25, 2018 • Vol. CIX NR. 128

Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-24-2018

ŠIAME NUMERYJE:

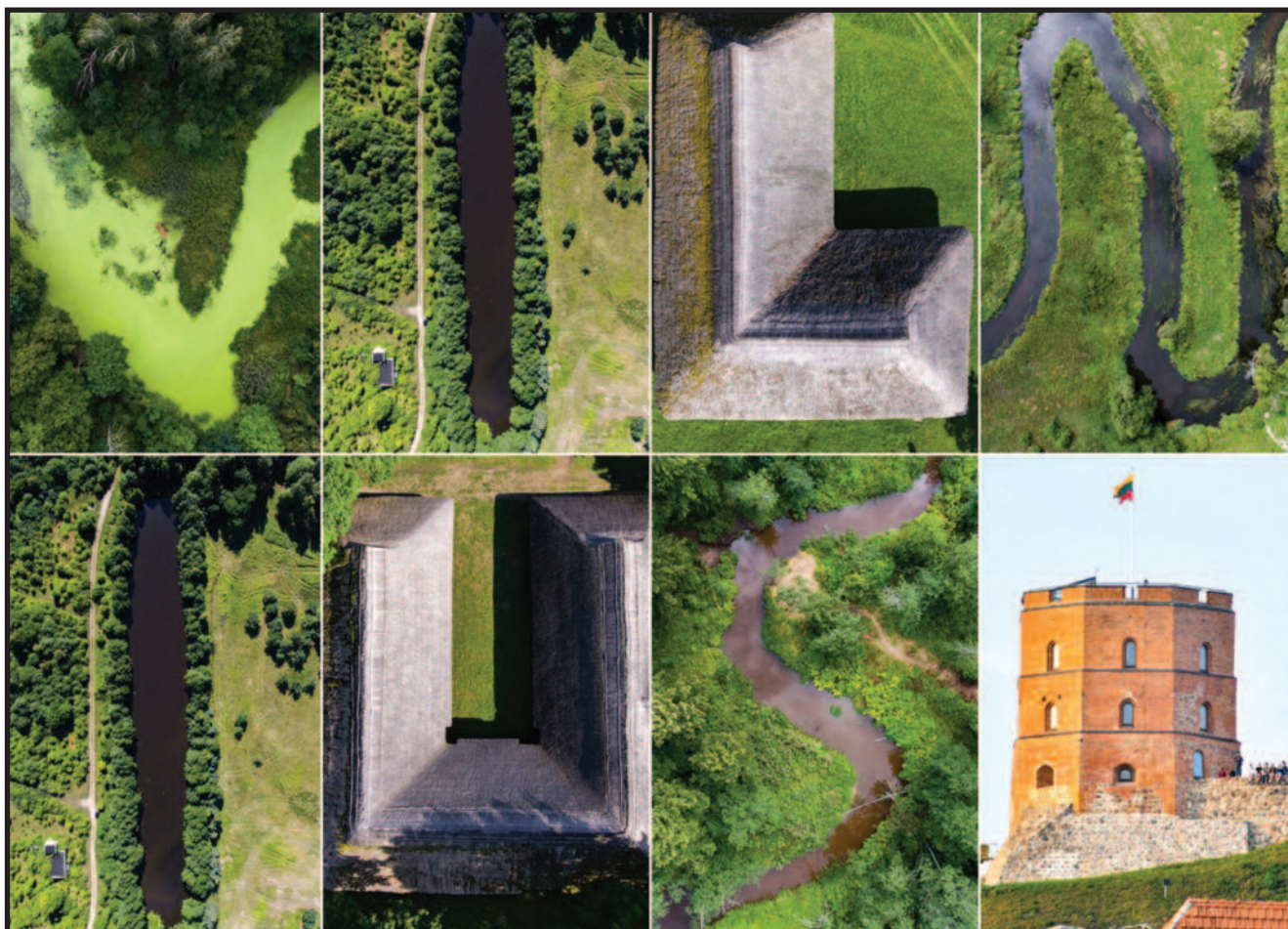

Laukiame Š. Amerikos XVI Lietuvių tautinių šokių šventės – 4 psl.

EXPO CHICAGO – ryški ir įdomi – 6 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Vaizdai, kuriais galima rašyti

Technologijų lyderė „Tele2“ pristatė kartu su fotografu Karoliu Januliu sukurtą nuotraukų parodą „Šimtmečio raidynas“. Iš paukščio skrydžio užfiksuoti šalies vaizdai, primenantys lietuviškosios abėcėlės raides – dovana Lietuvai Šimtmečio proga.

„Lietuvos gamta ir senoji kalba yra tai, kuo mes kiekvienas didžiuojamės. Šimtmečio proga nusprendėme šiuos du dalykus sujungti, pasitelkdami fotografiją ir technologijas, o nuotraukas padovanoti – jomis kaip elektroniniais atvirlaiškiais jau dabar gali naudotis visi“, – sakė

„Tele2“ generalinis direktorius Petras Masiulis.

Visas 32 lietuviškosios abėcėlės raides atspindinčias nuotraukas galima rasti svetainėje **simtmecioraidynas.lt**. Čia galima susipažinti su visomis raidyno nuotraukomis, atsisiųsti asmeniniam naudojimui arba jomis rašyti sveikinimus ir žinutes.

Nuotraukose galima išvysti itin skirtingus, tiek gamtos, tiek žmogaus suformuotus vaizdus – nuo Merkio upės vingių iki Baltosios Vokės žuvininkystės tvenkinių ar Geležinio Vilko gatvės raizgalynės.

– 10 psl.

Lenkiuosi Mokytojai

V. Zaborienė (antra iš k.) mažuosius Washingtono lietuvių muzikos moko išradingai ir su meile.

MARIJA DAINIENĖ

Mokytojo ir mokinio santykis užsimezga nuo tos dienos, kada pirmą kartą susitinka jų žvilgsniai. Vėliau jie vienas iš kito mokosi ir semiasi patirties. Yra mokytojų, kuriems ši profesija tampa gyvenimo būdu. Tokia – jau ketvirtus metus Lietuvių mokykloje Vašingtone dirbanti muzikos mokytoja Viktorija Zaborienė. Stebiu jos darbą ir negaliu atsigerėti – mokytoja su didžiausia meile moko vaikus muzikos. Dažnai atrodo, kad tai ne darbas, o džiaugsmas, kurį mokytoja Viktorija išgyvena pati ir dalina kitiems. Suprasdami, kad muzika turi didelę reikšmę žmogaus ugdymui, skiria didelį dėmesį muzikiniam lavinimui.

Mokytoja – muzikos žinovė ir savo darbo profesionalė, baigusi Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos konservatoriją, įgijusi aukštąjį išsilavinimą Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, kėlusį kvalifikaciją Maskvos pedagoginiame institute ir Odesos konservatorijoje. – 5 psl.

Kvailas tas žmogus, kuris niekada nekeičia savo nuomonės – *Winston Churchill*

Būsimasis šventasis Paulius VI iki išrinkimo popiežiumi vadinosi Giovanni Battista Enrico Antonio Maria Montini. Neseniai Vatikano dienraštis „l'Observatore Romano“ pristatė naują rašytojo, teologo Leonardo Sapienza veiklą apie dabar jau šventąjį, kuris apie ketvirtį amžiaus tarnavo Vatikano valstybės sekretoriате, devynerius metus – Milano arkivyskupu ir penkiolika metų – popiežiumi.

„Pauliaus laivas“ – tai penktoji Leonardo Sapienza knyga apie popiežių Paulių VI. Knygos pristatymą Vatikano dienraštyje palydėjo dabartinio popiežiaus Pranciškaus komentaras apie veiklą, „parodančią Pauliaus VI nuolankumą ir pranašišką meilę Kristui ir Jo Bažnyčiai“. Knyga popiežiui Pranciškui yra „dar vienas šio didžio popiežiaus šventumo įrodymas“. Pranciškus tvirtina, jog turime dėkoti Dievui, kuris vadovauja Bažnyčiai ir ją gelbsti, kad leido Pauliui VI iki paskutinės gyvenimo dienos būti tėvu, ganytoju, mokytoju, broliu ir draugu.

Paulius VI gimė 1897 m. rugsėjo 26 d. šiaurės Italijoje. Popiežiumi buvo nuo 1963 m. birželio 21 d. iki mirties 1978 m. rugpjūčio 6 d. Paskirtas kardinolu 1958 m. jis darė didelės įtakos Vatikano antrojo susirinkimo eigai, o mirus popiežiui Jonui XXIII, jau tapęs popiežiumi, jam vadovavo. Popiežiumi tapo tik po penktojo kardinolų balsavimo.

Didelio pasaulinės žiniasklaidos dėmesio susilaukė jo 1965 m. apsilankymas Jungtinėse Tautose ir ten paskelbtas šūkis „War – never again!“ Būdamas popiežiumi jis vykdė daug Bažnyčios reformų.

Pauliaus laivo kapitonas paskelbtas šventuoju

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

1965 m. panaikino Draudžiamųjų knygų sąrašą, reformavo liturgiją, pradėjo Kanonų teisės kodekso atnaujinimą, reformavo Kardinolų kolegiją, nustatydamas maksimalų jos narių skaičių (120) ir popiežių renkančiųjų kardinolų amžiaus ribą (80 m.). Šis popiežius atgaivino apaštališkas keliones už Italijos ribų, kurių popiežiai nevykdė nuo 1814 m. Buvo pirmasis popiežius, apsilankęs Jeruzalėje ir Izraelyje, lankėsi keliuose žemynuose. Apaštalinės kelionės Filipinuose metu nuo pasikėsinimo peiliu jį išgelbėjo JAV lietuvis Paulius Marcinkus. Popiežius nepritarė JAV karui Vietname ir 1967 m. įvedė Tarptautinę taikos dieną. Skatino ekumenizmą, atsisakė kai kurių popiežiaus galių simbolių naudojimo, rėmė kultūrą ir moderniuosius menus, išleido daug enciklikų, įskaitant ir „Humanae vitae“, susilaukusią greitos, stiprios ir neigiamos reakcijos. Ši enciklika toliau draudė gimimų kontroliavimą dirbtinomis priemonėmis. Buvo kitų ženklų, kad padėtis Bažnyčioje šlubavo. Tūkstančiai kunigų ir vienuolių pasišalino iš savo pareigų. Labai sumažėjo naujų pašaukimų.

www.Bernardinai.lt 2018 m. rugpjūčio 6 d. laidoje prisiminė popiežiaus Pauliaus VI mirtį prieš 40 metų. „Broliai ir seserys, prieš keturiasdešimt metų

palaimintasis popiežius Paulius VI gyveno paskutinės gyvenimo šioje žemėje valandas. Jis mirė 1978 rugpjūčio 6-osios vakare. Jį atsimename su pagarba ir dėkingumu, laukdami jo kanonizacijos spalio 14 d. Iš dangaus jis teuztaria Bažnyčią, kurią taip labai mylėjo, ir taiką pasaulyje“, – Šv. Petro aikštėje po Viešpaties Angelo maldos sakė popiežius Pranciškus. Paskelbus jį šventuoju beatifikacijos ceremonijoje popiežius Pranciškus jį pavadino „Didžiuoju popiežiumi“, „nenuilstamu apaštalu“ ir drąsiu „liudijant nuolankią ir pranašišką meilę Kristui ir Bažnyčiai“.

Katalikų savaitraštis OSV 2018 m. rugpjūčio 12 d. laidoje popiežių Paulių VI vadina modernaus pasaulio pranašu. Ten pat rašoma, kad Antrojo pasaulinio karo metu Vatikane jis įsteigė skyrių padėti karo belaisviams ir pabėgėliams. Jis derino pastangas padėti žydams. Vien Castel Gandolfo popiežiaus vasaros rezidencijoje gyveno apie 15 000 žmonių.

OSV aprašo popiežiaus Pauliaus VI paskutinės tragiškas dienas. Kairieji radikalai pagrobė ir brutaliai nužudė jo seną draugą Aldo Moro, tuo metu Italijos krikščionių demokratų partijos vadą. Nepadėjo jo viešas prašymas jį paleisti. Dalyvavimas gedulingose šv. Mišiose Šv. Jono Laterano bazilikoje buvo jo paskutinis viešas pasirodymas. Šio laikraščio vedamajame popiežius vadinamas Didžiuoju popiežiumi, kuris popiežiaus įvaizdį pakeitė iš buvimo Vatikano kaliniu į pasaulinį piligrimą. „Vatican News“ jį apibūdino kaip modernių laikų Pauliaus laivo kapitoną.

Lietuvos ambasadoje – diskusija apie pavojus interneto laisvei Rusijoje

Prie apskrito stalo – diskusija apie interneto laisvę Rusijoje. LR ambasados nuotr.

Spalio 23 dieną Lietuvos Respublikos ambasadoje Washingtone įvyko diskusija apie dezinformacijos grėsmes internetinėje erdvėje ir pavojus interneto laisvei Rusijoje.

Diskusijoje pranešimus skaitė garšūs Rusijos žurnalistai, tinklalapio agentura.ru ikūrėjai Andrejus Soldatovas ir Irina Borogan, bei „Amerikos balso“ Polygraph.info programos, atskleidžiančios melagingas naujienas, redaktorius Jim Fry. Renginio dalyvius sveikino Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas. „Laisvosios Rusijos fondo“ ir LR

ambasados Washingtone surengtoje diskusijoje dalyvavo JAV pareigūnai, užsienio šalių diplomatai, Rusijos pilietinės visuomenės aktyvistai, atstovai iš žymių JAV ekspertinių centrų (think tanks), amerikiečių žurnalistai.

Lietuvos ambasada JAV tradiciškai rengia diskusijas su Rusijos pilietinės visuomenės aktyvistais ir JAV ekspertais apie situaciją Rusijoje,

je, Vakarų šalių ir Rusijos santykius, bei demokratiškos ir europietiškos Rusijos perspektyvą. Tokios diskusijos vyksta ir Lietuvoje – 2019 m. pavasarį Vilniuje vyks jau šeštasis Vilniaus Rusijos forumas, suteikiantis galimybę laisvai diskusijai apie Rusijos ateitį.

LR ambasados Washingtone inf.

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

**Published on Tuesday, Thursday
and Saturday**
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00
JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**
Pirma klase – **\$340.00** • kartą per savaitę **\$240.00**
[Kanadą] – metams **\$390.00** (USD) • 1/2 metų **\$210.00** (USD) • 3 mėn. **\$110.00** (USD)
[Lietuvą paprastu paštu] – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**
Internetinė prenumerata – metams **\$99.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**
[Kanadą] – metams **\$150.00** (USD) • 1/2 metų **\$120.00** (USD) • 3 mėn. **\$75.00** (USD)
[Lietuvą] – metams **\$70.00**

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.
Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Ministre Linkevičiaus, raskite jėgų atsigręžti į veidrodį (II)

Istorinėje nuotraukoje įamžinti Didžiosios Britanijos bei JAV lyderiai W. Churchill, F. Roosevelt ir Sovietų Sąjungos diktatorius J. Stalinas.

VIDMANTAS VALIUŠAITIS

TĘSINYS. PRADŽIA SPALIO 23 D. LAIDOJE

SS nepaisė Ziwilverwaltung

Tačiau studija „The ‘Final Solution’ in Riga...” aiškiai parodo, kad net ir reichskomisaras Löhse nesyk buvo bejėgis, nekalbant jau apie von Renteln.

1941 m. birželio 22 d. prasidėjus operacijai „Barbarosa“, vermachtas, SS ir saugumo policija iššyk didžiuliu mastu pradėjo savintis užgrobtų teritorijų turą savo logistiniams tikslams. Jau birželio 26 d. laikraštyje „Į Laisvę“ paskelbtas vokiečių armijos karo vado atsišaukimas rūsčiai įspėja: „Kas nuslepia sovietų karius arba ginklus, municiją ir kitokią Raudonosios armijos ir SSSR nuosavybę (išryškina V.V.) arba ją pasisavina, bus sušaudytas.“ (žr. dok.)

Kitame „Atsišaukime į gyventojus“ karo vadas dar labiau sukonkretina vermachto administracijos įgaliojimus: „Vokiečių kariuomenės užimtuose kraštuose aukščiausioji valdžia priklauso kariuomenės viršininkams. <...> Per 24 val. nuo šio atsišaukimo paskelbimo reikia grąžinti: <...> visą sovietų kariuomenės bei sovietų valdžios turtą“. (žr. dok. 10 psl.)

Turint galvoje, kad praktiškai beveik visas Lietuvos turtas – žemė, bankai, įmonės, ūkiai ir kooperatyvai, netgi erdvesni privatūs namai ir žmonių santaupos – jau 1940 m. bolševikų buvo nacionalizuotas, nepriklausomai nuo Lietuvos piliečių tautinės priklausomybės, akimirksniu jis tapo Trečiojo Reicho nuosavybe.

Kadangi šio turto buvo pasakiškai daug, jo apskaita ir administravimas užgrobtose teritorijose buvo pavestas Ziwilverwaltung, Ostlando ribose – konkrečiai Löhse.

Tačiau anksčiau negu buvo įkurta vokiečių civilinė administracija, gerą mėnesį čia šeimininkavo vermachtas, gestapas ir saugumo policija. Komunistų ir žydų šaudymas bei jų turto grobimas pirmosiomis karo savaitėmis buvo taip pat ir dalis apiplėšimo strategijos, kurią, išnaudodamos jėgos persvarą ir pirmavimą, skverbiantis į užkariaujamas teritorijas, pranašumus prieš civilinę administraciją, naudojo Himmler vadovaujamos tarnybos. Turto užvaldymas buvo susijęs su kariuomenės aprūpinimu, SS ir saugumo policijos bazių įkūrimu rytinėje erdvėje.

Beatodairiškas gestapininkų šeimininkavimas okupuotose teritorijose skėlė kibirkštis ir konfliktus su vokiečių civiline valdžia, kuri bandė laikytis Berlyno nustatytų taisyklių. Tačiau karo metu „teisūs“, paprastai, yra tie, kurie turi daugiau ginklų ir daugiau jėgos.

„Jeigu SS pulkininkas Jäger siunčia savo vyrus į apygardą konfiskuoti žydų turtą, už kurio tvarky-

mą, registraciją ir pristatymą esu atsakingas kaip apygardos komisaras, tuomet nelieka jokios garantijos, kad visas žydų turtas bus pristatytas“, – 1941 m. rugsėjo 11 d. Gewecke skundėsi Löhse. (Facing the Catastrophe...)

Löhse paprašytas pasiaiškinti dėl jo įgaliojimų sričiai nepriklausančios veiklos, Jäger atšovė: „Aš siunčiau jums dvi pažymas ir pranešiau, kad iš Pavenėžio pulkininko Jäger vardu surinkta 7 dėžės auk-

1941. VI. 26.

Ketvirtadienis

Vyr. Vokiečių Armijos vado atsišaukimas

LIETUVIAI!

Nenugalimi Didžiosios Vokietijos kariai ateina kaip Jūsų DRAUGAI IR GELBĖTOJAI NUO BOLŠEVIKŲ JUNGO. Mes nešame Jums laisvę ir grąžinsime žmonišką gyvenimo sąlygas. KAS LAIKYSIS RAIMIAI IR PILDYS VISUS VOKIEČIŲ KARINIŲ ĮSTAIGŲ ĮSAKYMUS, TAM NĖRA KŲ BĮJOTI.

Ginklus, municiją ir visokią karo medžiagą, taip pat sumuštosios Raudonosios Armijos ir sovietų įstaigų nuosavybę reikia tučtuojau perduoti artimiausiam vokiečių kariuomenės daliniui arba artimiausiai komendantūrai arba pranešti kur tai yra. Tučtuojau reikia pranešti artimiausiai vokiečių karinei įstaigai, kur yra paslėpta ginklų, municijos, karo medžiagos, maisto sandėlių ir kt. Taip pat reikia tuojau pranešti, jei kur yra pasislėpusių sovietų karininkų, kareivių ir bolševikų komisarų.

Kas nuslepia sovietų karius arba ginklus, municiją ir kitokią Raudonosios Armijos ir

S S S R nuosavybę arba ją pasisavina, bus sušaudytas. Taip pat bus sušaudytas kas pasipriešins arba bandys susisiekti su priešu.

DRAUDŽIAMA KELTI KAINAS arba iš gyventojų ir vokiečių karių reikalauti didesnių kainų negu iki šiol yra buvusios arba vokiečių karinių įstaigų yra nustatytos. Priešingu atveju visos prekės bus konfiskuotos, krautuvės uždarytos ir kaltininkai suimti.

Mokėjimams naudojami ir toliau iki šiol apyvartoje esantieji banknotai, o taip pat Vokiečių Reicho pinigai (kursas: 1 reichsmarkė = 10 rublių).

Krautuvės, prekybinės įstaigos, viešbučiai ir kt. turi būti atdaryti. KIEKVIENAS PRIVALO BŪTI SAVO VIETOJE.

Kas sauvališkai paliks savo tarnybą arba darbo vietą, kas uždarys savo krautuvę arba įstaigą, tas be pasigailėjimo bus traukiamas atsakomybėn.

VYRIAUSIASIS VOKIEČIŲ ARMIJOS VADAS

so, sidabro ir kitų vertingų daiktų. Lietuvis buvo paskirtas vietovės saugumo policijos viršininku, kuris surinko ir pristatė vertingus daiktus Jäger vardu. Tai nedaro gero įspūdžio, ir jeigu aš įsakau, kad turtas būtų pristatytas, aš kelis kartus pranešu burmistrams, kad tai buvo ‘ponas Hamann’ ir jis vertingus daiktus išsivežė. Susidaro įspūdis, kad mes ne dirbame, bet [konkuruojame] vieni su kitais”.

„Löhse sunkumai prasidėjo Šiauliuose, – rašoma knygoje „The ‘Final Solution’ in Riga”. – Būtent ten, 1941 m. rugsėjo 8 d., apygardos komisaro Hans Gewecke biure pasirodė lietuvių kapitonas Senulis, ir nusiskundė, kad jam nepavyko paimti žydams priklausančių auksinių ir sidabrinių daiktų, kaip Einsatzkommando 3 vadas jam buvo nurodęs įvykdyti

saugumo policijos vardu. Dviejų miestelių burmistrai, vadovaudamiesi apygardos komisaro nurodymais, jam to neleido. Gewecke nedelsiant atėmė iš Senulio leidimą konfiskuoti turtą ir uždraudė imtis bet kokių papildomų veiksmų.”

Dar tą pačią dieną Gewecke tiesiogiai kreipėsi į srities reichskomisarą Löhse ir pranešė apie incidentą: „Šis incidentas aiškiai parodė, kad [SS] pulkininkas Jäger nepaiso Reicho komisaro ir apygardos komisaro duotų nurodymų registruoti žydų turtą ir atsižvelgti, kad jo tai visiškai neliečia. Jeigu šie SS vykdomi pažeidimai nesibaigs, aš, kaip apygardos komisaras, negalėsiu prisiimti atsakomybės už tvarkingą žydų turto registravimą.”

Buvo pajėgus primesti savo galią

Kiek gestapas nesiskaitė su Ziwilverwaltung gerai parodo kita tos pačios knygos ištrauka, pasakojanti apie Hugo Wittrock, Rygos apygardos komisaro, apsilankymą rugsėjo 20 d. pas savo kolegą Vilniuje Hans Christian Hingst.

Svečias iš Rygos Vilniuje sužinojo, kad „ne tik SS ir saugumo policijos vadai išsiuntė į Kauną penkis sunkvežimius įvairių baldų, bet SS brigados generolas Lucian Wysocki, taip pat SS ir saugumo policijos vadai konfiskavo Lietuvos banko pastatą, kurį civilinė administracija buvo numaciusi suteikti Reich Credit Bank filialui. Niekas iš SS ir saugumo policijos neprisistato, skundėsi Hingstas; jis net nežinojo, kokia jo saugumo policijos viršininko pavardė. Kaune, generalinio komisaro Lietuvoje įstaigos patalpas, SS ir saugumo policija taip pat kon-

fiskavo savo reikmėms be jokios atožvalgos į metodinius nurodymus. Dar iki rugpjūčio 15 d. buvo rekvizuotos lėšos iš šio miesto žydų sąskaitų. Netrukus po to buvo išimta 2.528.513 rublių suma. Rugsėjo 2 d. buvo išmokėta 1.240.667 rublių už įkeistą turtą. Visa tai sudarė 376.918 reichsmarkių arba 150.767 JAV dolerių 1941 m. kursu.” (The ‘Final Solution’ in Riga...)

„Tokie atkaklūs ginčai vietose, Latvijos atžvilgiu gali būti papildyti tam tikromis bendromis generalinio komisaro Otto Drechsler pastabomis, – rašoma The ‘Final Solution’ in Riga, – kad jo apygardos komisarai nuolat patirdavo sunkumų dėl Vokietijos saugumo tarnybos įsakinėjimų Reich komisarą Löhse ‘pastatyti į vietą’.”

Neapsikentęs esesininkų, kurių jis negalėjo suvaldyti, savivalės, Löhse paprašė susitikimo su Hans Adolf Prützmann, Šiaurės armijų grupės, okupavusios Baltijos valstybes, Baltarusiją ir šiaurės Rusiją, SS ir saugumo policijos vadu. Jis buvo atsakingas už specialios paskirties grupių (Einsatzgruppen), įvykdžiusių holokaustą Baltijos šalyse, veiklą.

Knygoje rašoma: „Löhse parašė oficialų skundą, kuriame reikalavo ne tik jo jurisdikcijos žydų turtui, bet ir jo suvereniteto perimti turtą, kurį jau užgrobė saugumo policija, atgaline data dar iki civilinės administracijos įvedimo dienos. Jis buvo Reich patikėtinis, atsakingas už panaudojimą jau konfiskuoto turto, ir pareikalavo, kad [Prützmann – V. V.] paprašytų jo vadovaujamų saugumo policijos padalinių perduoti turtą apskrities komisarams.” (The ‘Final Solution’ in Riga...)

Civilinės administracijos sunkumai su SS ir saugumo policija dėl žydų turto, pažymima toliau šioje knygoje, gali būti suprasti tik kontekste principinio ginčo, kuris vyko SS reichsfürerio Himmler ir Reich okupuotų rytų teritorijų ministro Rosenberg lygiu: „Gali būti, kad Rosenberg negalėjo užkirsti kelio ar grąžinti Wehrmanto įvykdytas konfiskacijas, nes tai buvo Vokietijos Reich paskelbtas suverenus aktas. <...> [Tuo metu] Himmler, kaip SS reichsfüreris, atsakingas už vokiečių įsiviešpatavimą [Rytuose], buvo pajėgus primesti savo galią okupuotose teritorijose veikiančiai civilinei valdžiai.”

RYTYS

XVI Šokių šventės organizacinis komitetas. Iš kairės: Krista Bard, Laima Liutikienė, Virgus Volertas, Kristina Volertas, Jonas Howes, Daiva Kazlauskas. Nuotraukoje trūksta Gintaro Grinkevičiaus.
Laimos Liutikienės nuotr.

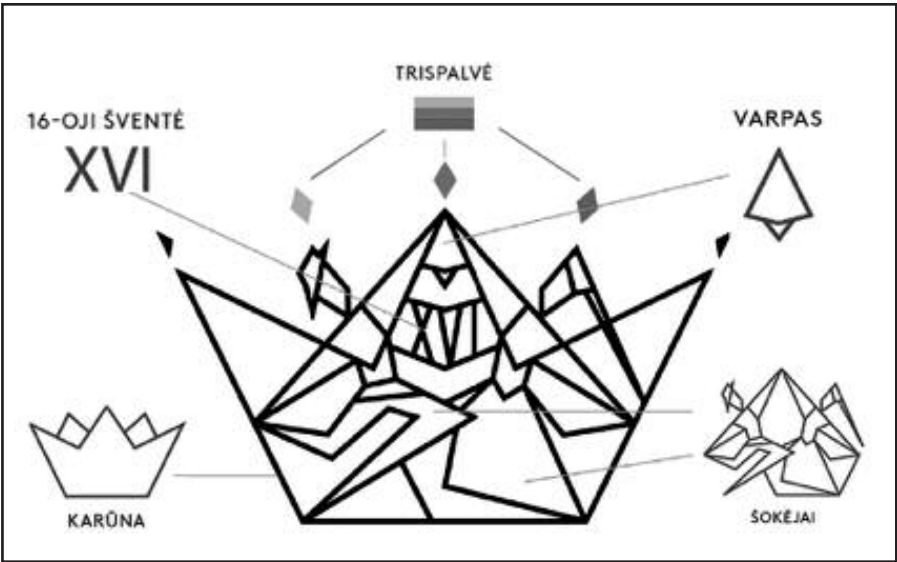
Lietuvos nacionalinio kultūros centro direktorius Saulius Liausa ir jo nuostabūs Lietuvos chorų vadovų kolektyvas iš Lietuvos 2018 m. spalio 13 d. Philadelphijoje.
Jono Dunčios nuotr.

Šiaurės Amerikos XVI Lietuvių tautinių šokių šventė – 2020

VITALIJA DUNČIENĖ

Tautinių šokių šventės JAV yra rengiamos nuo 1957-ųjų kas ketveri metai ir tebėra viena iš pagrindinių apraiškų, liudijančių, kad išeivijos lietuviai ne tik nepamiršta, bet didžiuojasi savo lietuviška tapatybe ir nori ją pasidalinti su kitataučiais. Nors dar neišblėso iš atminties nuostabūs prisiminimai iš XV šokių šventės Baltimorėje, bet jau prasidėjo darbai organizuojant būsimąją šokių šventę. XVI Tautinių šokių šventę organizuoja JAV Lietuvių Bendruomenė kartu su Kanados Lietuvių Bendruomene ir Lietuvių tautinių šokių institutu. Būsimąją šokių šventę buvo pasiūlyta organizuoti Philadelphijos apylinkės lietuviams. Pradžioje Philadelphijos Lietuvių Bendruomenė išsigando tokios atsakomybės, bet su gerų kaimynų palaikymu, padėsinimu ir pagalba grupė drąsulių sutiko imtis šios atsakomybės ir jau kibo į darbus.

Susiorganizavęs XVI šokių šventės organizacinis komitetas spalio 13 d. pakvietė visus Philadelphijos apylinkės lietuvius į Šimtmečio dainų šventės, vykusios šią vasarą Lietuvoje, organizatorių pasirodymą. Renginio

XVI Lietuvių tautinių šokių šventės logo sukūrė dizainerė Deimantė Kalinauskaitė.

pradžioje renginio organizatoriai pranešė, kad Philadelphijoje 2020 m. liepos 5 d. bus rengiama Šiaurės Amerikos XVI Lietuvių tautinių šokių šventė, pavadinta „Mikalojaus Konstantino Čiurlionio Karalių pasaka“. Šokių šventės organizatoriai supažindino susirinkusius su būsimos šventės logo, papasakojo apie jau atliktus darbus ir pakvietė visus tautiečius pasisiūlyti savanoriauti būsimoji šventėje.

Linksmojoje renginio dalyje skambėjo nuostabios dainos ir instrumen-

tinė muzika iš visų Lietuvos regionų. Programoje buvo pristatyti autentiški, labai gražūs ir spalvingi tautiniai kostiumai. Lietuvos nacionalinio kultūros centro specialistai net dešimtmetį tyrinėjo etninių regionų kostiumus ir pagal jų nurodymus Lietuvos geriausi meistrai išaudė ir pasiuvo kiekvieną Lietuvos etninį regioną tiksliausiai atspindinčius tautinius kostiumus, kuriuos atvežė ir mums parodyti. Tautinių kostiumų vaizdingas pristatymas padėjo suprasti, kad pasižiūrėjus

į tautinį kostiumą galima labai daug sužinoti apie to drabužio savininką, jo gyvenamą vietą, jo būdą, jo laisvalaikį ir t.t.

Po koncerto, stebint ilgėjantį savanorių sarašą, susidarė įspūdis, kad Philadelphijos ir apylinkių lietuviai broliškos meilės mieste yra nusiteikę suorganizuoti smagią, prasmingą, turiningą viso pasaulio tautiečių, mėgstančių lietuvišką šoki, susibūrimą.

XVI Šokių šventės – 2020 organizacinis komitetas jau pasiskirstė pareigomis

- Gintaras Grinkevičius – meno vadovas
- Virgus Volertas – pirmininkas
- Kristina Volertas – kontraktai, organizaciniai reikalai
- Laima Liutikienė – viešieji ryšiai
- Jonas Howes – lėšų telkimo direktorius, teisinis patarėjas
- Daiva Kazlauskas, CPA – išdininkė
- Krista Bard, generalinė garbės konsulė – patarėja
- Interneto svetainę kuria Irmantas Lukošius

XVI Šokių šventės kūrybinė grupė

- Meno vadovas – Gintaras Grinkevičius
- Režisierius – Vytas Čuplinskas
- Baletmeisteriai: Vitalija Ivinskienė, Romas Jonušonis, Eimantas Žukauskas, Aušrinė Širvinskienė, Tadas Varaneckas
- Scenarijaus autoriai: prof. dr. Vidmantas Mačiulskis ir Gintaras Grinkevičius

Organizatoriai nori iš anksto pakviesti viso pasaulio lietuvius pasižymėti savo kalendoriuose šią svarbią datą (2020 m. liepos 4–5 d.) ir būsimai šokių šventei savo apylinkėse pradėti rinkti šokėjus. Kursai šokių vadovams planuojami 2019 m. rugpjūčio mėnesį Dainavos stovykloje. Registracija į šokių vadovų kursus prasidės 2019 m. vasario mėnesį.

Jono Dunčios nuotr.

Mokytoja visada randa būdų, kaip geriau paraginti ir įkvėpti vaikus dainuoti.

Mokyklos archyvo nuotr.

Atkelta iš 1 psl.

Svarbu paminėti, jog Viktorija turi sukaupusi daugiau nei 40-ies metų darbo patirtį muzikos srityje. Ji daug metų dirbo Klaipėdos universiteto Muzikos fakulteto dėstytoja ir paruošė daugiau nei keturiasdešimt muzikos mokytojų. Mokė ne tik studentus ir mokinius, bet konsultavo ir muzikos specialistus, chorų vadovus, dirigentus. Rašė ir skelbė straipsnius apie chorų veiklas, sukūrė metodinę priemonę „Vokalinės pratybos“. Be visa to, ruošė jaunuosius dainininkus „Dainų dainelės“ konkursui. Mokė, rūpinosi ir visada padėjo gabiems muzikai vaikams, stengėsi, kad nepražūtų talentai.

Džiugu, kad Viktorijos darbas neliko nepastebėtas, mokytoja buvo įvertinta ir apdovanota daugybe pažymėjimų ir pagyrimo raštų už pasiaukojimą ir darbą muzikos srityje. Paminėtina ir dar daugiau – mokytoja yra įrašiusi garso ir vaizdo koncertą Lietuvos radijo ir televizijos studijai. Viktorija vadovavo vyrų, moterų ir vaikų chorams bei ansambliams. Pati yra dainavusi Makedonijos Operos teatro chore, dalyvavusi gausybėje koncertų, festivalių, konkursų, muzikos projektų Lietuvoje ir užsienyje.

JAV pasirinko darbą mokykloje

Išpūdinga, jog mokytoja yra sukaupusi daugiau nei 30-ies metų darbo patirtį su vaikais. Ji mūsų mokykloje – didžiulė vertybė. Džiaugiamės, jog, atvykusi į JAV, ji nusprendė dalytis savo žiniomis, gebėjimais ir didžiule patirtimi su mumis, esame laimingi turėdami tokią mokytoją.

Viktorija puikiai dirba su įvairaus amžiaus mokiniais ir suaugusiais. Paklausus, su kuo labiausiai linkusi dirbti, Viktorija atsako: „Įdomiausia dirbti su akademiniu jaunimu, kuo vyresni žmonės, tuo aukštesnių rezultatų galima pasiekti. Jų didesnės galimybės, nes jau turi patirties. O dirbti galima su visais. Su vaikais ne visada paprasta, nes dažnai jie dar nesuvokia, ko patys nori, neivertina savo gebėjimų – tada prireikia mokytojo pagalbos.“

Mokykloje visi esame ramūs dėl koncertų repertuaro, dėl atlikimo sėkmės, nes mokytoja iš anksto paruošia kūrinius, apgalvoja koncerto eigą. „Repertuarą ruošiu prieš metus: nuolat galvoju apie darbą, renku dainas, pati jas aranžuojau, pagal mokinių balsus ir galimybes, numatau solinius kūrinius“, – pasakoja mokytoja.

Paklausta, ar džiaugiasi mokykloje pasiektais rezultatais, Viktorija šypsodamasi atsako: „Matau vaikų dainavimo galimybių progresą: vieni išmoko klausytis, kiti įpratę sekti dirigavimą, išiklausė į pastabas ir reikalavimus. Auga vaikai – plečiasi galimybės. Lavinu ir balsą, ir klausą. Klausą ypač lavina dvibalsės dainos.“ Mokytoja stengiasi, kad koncertai būtų įdomūs, kad vaikams nebūtų nuobodu. „Naudojame įvairias priemones (skudučius, būgnelius, varpelius, akmenukus, barškučius, medinukus), skirtas garsui išgauti, ritmui mušti, – sako ji. – Vaikams tai patinka – visi nori turėti rankelėį inst-

V. Zaborienė su dukra Evelina ir anūkais.

Trygve Olson nuotr.

„Laimingiausias gyvenimo etapas – tas, kuris buvo sunkiausias“, – sako Viktorija, prisimindama, kaip augino savo pačios vaikus.

Asmeninio albumo nuotr.

rumentą. Ugdau solinį dainavimą po frazę, po sakinį. Solo dainuoja drąsūs, savimi pasitikintys, turintys stiprų balsą vaikai. Dažniausiai remiuosi pačiais stipriausiais, juk dar ne visi choro dalyviai puikiai artikuliuoja lietuviškus žodžius.“

Muzika padeda lavintis

Tikime, kad dainavimas padeda kalbos mokymuisi. Kartą uždavus išmokti atmintinai eilėraščių, mergaitė pagal sugalvotą melodiją pradėjo dainuoti tekstą, sakydama, kad jai lengviau įsidėmėti turinį dainuojant. Kaip Viktorija išmoko vaikus sudėtingų dainų žodžius? Muzikė sako, kad pirmiausia išsiaiškina žodžius, tekstą, tik vėliau jungia melodiją. „Nėra patogu, dirbant tik vieną dieną per savaitę, todėl kartais prireikia papildomų repeticijų, su solo atlikėjais dirbame individualiai. Bet, net ir tie vaikai, kurie dar laisvai nekalba lietuviškai, praturtina savo kalbą dainų žodžiais. Džiugu, kai pavyksta, kai gerai suskamba daina – vaikai puikiai junta sėkmę ir bendrystę. Jau išmoko jaustis atsakingi ne tik už save, bet ir už visą grupę.“ Mokytoja visada randa būdą ir svarų žodį, raginantį vaikus dainuoti. Kartą repeticijoje girdėjau Viktoriją sakant berniukams: „vyrų, dainuokit, jei visi vyrai dainuotų, tai pasaulyje karo nebūtų.“

Į klausimą, kas buvo Viktorijos mokytojas, ji atsako: „Johan Sebastian Bach. Iš jo kūrinių visko, ko reikia muzikui, galima išmokti. Iš jų ir mokiausi.“ Mokytoja turi daug planų, daug idėjų, dar nori savo veikloje sugrįžti prie liaudies dainų, nes, „suaugusiems reikia neužmiršti, o mažiesiems suvokti, iš kur mes esame atėję. Folkloras nėra menkesnis už kitus kūrinius.“

Meilės užtenka visiems

Be viso to svarbu paminėti, kad Viktorija buvo ir yra ne tik puiki muzikos specialistė, bet ir mama. „Laimingiausias gyvenimo etapas – tas, kuris buvo sunkiausias, kai buvo maži vaikai, intensyvus darbas, vyrų choro repeticijos. O kad jis buvo laimingiausias, supratau tik tam laikui praėjus. Koks buvo gražus laikas, kiek daug kūrybos, ieškojimų, meilės. Iki šiol jaučiu savo mažos dukrytės apsikabinimą.“

Jos dukra Evelina sako, kad mama – tai kantrybės, išminties ir paprasto gerumo šaltinis. „Esame su broliu neapsakomai dėkingi Dievuliui, kad turime tokią nuostabią mamą. Esame labai mamos mylimi ne tiek žodžiais, kiek jos darbais ir pasiaukojimu. Iki šiol bandau suprasti, kaip ji spėjo mus apmegzti, skaniai pamaitinti, išmokyti daug gerų dalykų, privirti kvapnios žemuogių uogienės ir spėti nudirbti visus savo profesinius darbus.“ Taip pat ji sako, kad mama paukuko daug nemigo naktų dėl jų gerovės. „Mūsų mamos širdyje netrūko meilės ir dėmesio ne tik savo šeimai, bet ir labai ją mylintiems studentams, su kuriais ji iki šiol palaiko ryšius. Mamos kūrybingumas ir išradingumas pasireiškia ne tik muzikos srityje, bet ir namuose.“ Anot Evelinos, mokytoja Viktorija nepraleidžia progos pamokyti savo anūkų įvairiausių rankdarbių, linksmų lietuviškų dainelių. „Mama su vaikais kalba taip paprastai, pasakoja apie įvairiausių dalykų ir nepastebimai juos išmoko ko nors naujo, perduoda gyvenimo paslaptis. Ji tai daro tiesiog dalydamasi savo apmąstymais ir patirtimi. Visa tai mums yra nepaprastai brangu ir vertinga.“ Anūkams tik pradėjus stotis ant kojų, Viktorija dukrą paragino susimąstyti apie savo šaknis, savo vaikų tapatybę. Kokias tradicijas, paveldą, istoriją ir žinias jiems perduoti? Ar jie širdyse jausis esą lietuviai, ar galės drąsiai pasakyti, iš kur kilusi jų mama, ar kalbės su meile apie Lietuvą?

„Mano sūnus ir dukrytė nuo pirmos savo gyvenimo dienos auga ir klesti motulės rankose – tai mums visiems yra didžiulė laimė. Mes esame labai turtingi, turėdami talentingą, mylinčią ir ištikimą ne tik žmonėms, bet ir Tėvynei Motulę“, – džiaugiasi Evelina.

Dar daug gerų žodžių galima pasakyti apie Viktoriją. Ji – humanistė, altruistė, patriotė, estetė... Jai rūpi kiekvieno žmogaus ir pasaulio gerovė, ji tiesos ir teisingumo saugotoja. Mokyklos bendruomenė didžiuojasi šia mokytoja, ją labai vertina už atsidavimą darbui, už pasiaukojimą, atsakomybę, meilę vaikams. Lenkiamės mokytojai.

Marija Dainienė – Lietuvos mokyklos Vašingtono mokytoja.

EXPO CHICAGO 2018 – nieko blankaus!

Parodos išpūdžiai

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS
RAMUNĖ ZDANAVIČIŪTĖ LAPAS

Tarptautinė šiuolaikinio ir modernaus meno paroda/pardavimas EXPO CHICAGO užvertė septintąjį puslapį. Paskutinėmis rugsėjo dienomis Čikagos Navy Pier vykusiame meno manifestacijoje užfiksuotas rekordinis lankytojų skaičius – 38 000. Visomis mugės dienomis vyko įdomūs pašnekesiai, paskaitos. Pirkimas buvo aktyvus. Šiais ne itin stabiliais finansiniais laikais tai reikšins, neturintis precedento. Smagu stebėti, kad grįžta ne tik susidomėjimas menu, bet ir meno mylėtojų perkamoji galia!

Vien į vernisažą – prestižinį parodos atidarymo vakarą – susirinko per 8 000 svečių. Vakaro pelnas buvo skirtas kilniam tikslui – paremti Čikagos šiuolaikinio meno muziejų (MCA). Kolekcininkai, muziejininkai, parodų kuratoriai ir menininkai turėjo išskirtinę galimybę pirmieji susipažinti su tuo, ką siūlė 135 pirmaujančios galerijos net iš 63 miestų, 27 pasaulio šalių. Mums, kaip Čikagos gyventojams, yra labai malonu, kad šiame mieste tokio kalibro paroda randa susidomėjimą, atgarsį, o svarbiausia – užnugarį. Toks aktyvus dėmesys šiuolaikiniam menui yra tvirtas įrodymas, jog EXPO CHICAGO klestės ir ateityje. Geras ženklas, kad šiemet dalyvavo ir iki šiol nematytos galerijos. Jos rizikavo – nebuvo užtikrintos, kad pasiteisins jų investicijos, pastangos ir laiko sąnaudos, bet atvyko. Tikėkimės, kad nenusivylė, ir kitamet Navy Pier vėl ras pelningą ir prasmingą užuovėją.

Tarp meno ir politikos

Jau tapo įprasta, jog tokie meno renginiai vyksta savo „mistiško“ pasaulio rėmuose. Žmonės mėgaujasi šampano burbuliukais, iš tolo šelmiškai šypsosi vienas kitam, aptarinėja madingus lankytojų aprėdus. Žodžiu, kaip jau ne kartą pastebėta, menas čia kabo ne tik ant sienų, bet ir „vaikšto“ po salę. Ir nors erdvė neįsileidžia natūralios šviesos, jokie filtrai nesugeba sulaikyti atgarsių to, kas vyksta realiame pasaulyje. Tą šventinį vernisažo vakarą EXPO CHICAGO kuluaruose netilo kalbos apie kaltinimus būsimam Vyriausiojo teismo teisėjui Brett Kavanaugh. Matyt, politinė audra buvo taip įsisiūbavusi, kad nuo įtampas nebuvo apsaugoti net parodos lan-

Oskar Murillo „Collective Conscience“, 2018. IN/SITU.

Ramunės Lapas nuotraukos

kytojai ilgos prieplaukos, iš trijų pusių apsuptos galingų Michigan ežero vandenų, smagalyje. Net nekalta pasilabinimas „Kaip jūs laikotės?“ dažnai įžiebdavo ne pastabas apie išstatytą meną, o pašnekesius apie šį užsitęsusių skandalą. Daugelis prisipažino, jog vykdamai taksi į vernisažą, apklausos ir parodų eiga stebėjo savo mobiliųjų telefonų ekranuose. Tą patį iki parodos atidarymo prisipažino dar kai kurie galerijos savininkai. Galima buvo matyti ir parodos lankytojų, kurie lygiagrečiai spoksavo į savo telefonus ir į išstatytus eksponatus – tarsi perplėsti tarp dviejų pasaulių. Kai kurie galerininkai net pastebėjo, jog politiniai reiškiniai tam tikra prasme gali turėti įtakos tokioms parodoms!

Kiek politikos buvo pačioje parodoje? Susidarė išpūdis, kad mažiau nei ankstesnėse. Ir tai daugiau socialinės tematikos, o ne atvirai politiškai darbai – tokie kaip Galerie Division (Montreal/Toronto) benamiai, kapitalizmo aukos Oscar Murillo instaliacijoje „Collective Conscience“ (IN/SITU) ar didžiulis keramikinis Ann Agee pano „Lake Michigan Bathroom“ (P. P. O. W), jungiantis sveikatos, ekonomikos ir ekologijos temas.

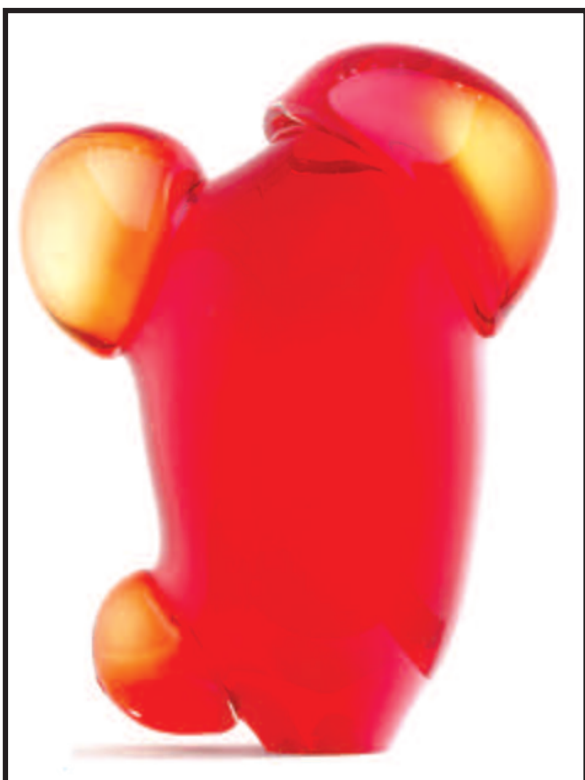

Jansson Stegner „Fireplace“, 2018 (tapyba ant drobės). Nino Mier Gallery, Los Angeles/Cologne.

Prabanga nepraranda vertės

Nors Navy Pier užėmė kaip bičių avilys, kitos tarptautinės parodos, „Frieze“, po keleto dienų turėjusios atsidaryti Londone, užkulisiuose vyravo nerimas. Kai kurie galerijų savininkai baiminosi, kad EXPO CHICAGO vadovybės sprendimas atkelti parodą iš spalio į rugsėjo pabaigą pakenks perkamumui. Lévy Gorry galerijos vadovas Emilio Steinberger apgailestavo, kad čikagietiškoji paroda šiemet nebuvo tokia judri kaip pernai – galbūt dėl datų pakeitimo? Kiti pardavėjai sakė esą patenkinti arba tikėjosi išsiversti be nuostolių.

Tačiau būta ir nemažai nuomonių, tvirtinančių,

Terry Adkins „Bessie Smith Head, Red“, 2007 m. Lévy Gorry Gallery, New York.

Anthony Iacono „Smoke“, 2018. P.P.O.W, New York.

Gertrude Abercrombie (1909–1977) „Portrait of Eddie Millman”, 1936 (tapyba ant drobės). Richard Norton Gallery, Čikaga.

Yinka Shonibare „Planets in My Head” (Trumpet Girl), 2018. James Cohan Gallery, New York.

Txomin Badiola „Le Radeau”, 2015. Carreras Mugica, Bilbao.

kad Vidurvakarių rinka pasiteisino. Tas pats Steinberger pripažino, jog tai buvo gera proga vėl užmegzti ryšius su kolekcininkais, parodų kuratoriais bei visuomene. Šiai galerijai pavyko parduoti darbų, įskaitant ir 2002 m. Terry Adkins skulptūrą „Be pavadavimo” už 85 000 dol. (pirkėjas kukliai tvirtino, jog tai bus „dovana vienam išymiam Čikagos institutui”). Parduotas ir kitas Adkins kūrinys – Bessie Smith Head, Red, sukurtas 2007 m. ir įvertintas 90 000 dol. Ši galerija paleido apyvartą ir kitus darbus – štai dailininko Pat Steir drobė Ancient Waterfall (1989) parduota už solidžią 715 000 dol. sumą, o Karin Schneider darbas H(AR)/BP + C (Marsupial), sukurtas 2018 m., – už „kuklius” 12 000 dol.

Patirties ir naujovių harmonija

Gallery Momo iš Johannesburgo, Pietų Afrikos vadovas Odysseus Shirindza sulaukė itin šilto Amerikos Vidurvakarių dėmesio. Galerija jau trečius metus dalyvauja Čikagos parodoje. Shirindza tvirtina, jog tai gera proga garsinti jų atstovaujamų dailininkų kūrybą bei išskirtinę galimybę pasiekti amerikietišką rinką. Be to, galima prisiliesti prie tokių meno rinkinių, kurių nepamatysi vien būdamas Pietų Afrikoje.

Parodoje harmoningai sugyveno naujos, neseniai įsikūrusios galerijos ir jau užsitarnavę prestižą ir vardą senbuviai, tokie kaip David Zwirner ir Lévy Gorvy. Dalyvavo ne vien galerijos.

Ann Agee „Lake Michigan Bathroom” – kūrinys ir jo fragmentas, 1992. P. P. O. W, New York.

Įdomus buvo IN/SITU projektas, kurio kuratorius Pablo León de la Barra įvairiose Navy Pier salės erdvėse išdėliojo milžiniško dydžio skulptūras. Lankytojų dėmesį patraukė ir parodos dalis, pavadinta „Exposure”. Ją tikslu išgarsinti naujas galerijas organizavo „Creative Time” nauja vadovė Justine Ludwig. Šio projekto rėmuose, pvz., pelno nesiekianti Mostyn galerija iš Wales rodė jaunųjų kūrėjų Nina Beier, Shezad Dawood, Django Hernandez,

bei Jonathan Monk estampus, įvertintus nuo 500 iki 5 000 dol.

Patenkintas buvo ir David Zwiner galerijos vyresnysis direktorius Christopher D’Amelio, teigiantis, kad EXPO CHICAGO įtvirtina galerijos sėkmę. Lazda, kaip sakoma, turi du galus – didėjantis tarptautinis dėmesys šiai meno mugei didina ir vietinių, Vidurvakarių meno kolekcininkų susidomėjimą bei dalyvavimą. Daugelis tvirtai tiki, jog ateityje EXPO CHICAGO

taps pagrindiniu meno renginiu į vakarus nuo New Yorko ir Miami. Tuo tik ir Charlie James, atvykęs iš Los Angeles. Su savimi į „Vėjų miestą” jis atsigabeno keturis „karščiausius” savo menininkus. Paroda buvo sėkminga – pelno buvo.

Tikėkimės, jog Fortūna dar labiau šypsosis kitų EXPO CHICAGO parodų dalyviams, o žiūrovai taip pat neliks nuvilti!

Nicolas Africano „Garbo Figure”, 2018. Weinstein Hammons Gallery, Minneapolis.

Smalsusis žiūrovas. Prie Cristian Rex van Minnen tapybos darbo „Let’s Step Outside”, 2018. Richard Heller Gallery, Los Angeles.

Pavargęs žiūrovas

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Lenkijos lietuviai abejoja referendumo veiksnumu

Vilnius (BNS) – Seimui nusprendus rengti referendumą dėl dvigubos pilietybės, Lenkijos lietuviai abejoja, ar numatoma tvarka leis jiems gauti Lietuvos pilietybę.

„Referendumui keliamas klausimas apie pilietybės išsaugojimą, apie įgimtą teisę. Mes tos įgimos teisės į Lietuvos pilietybę neturime, nes mūsų tėvai yra gimę kitos valstybės teritorijoje – Lenkijoje, esame Lenkijos piliečiai“, – sakė Lenkijos Lietuvos Bendruomenės pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė.

Lenkijos Punsko valsčiuje iš beveik puspenkto tūkstančio gyventojų lietuviais save vadinančių apie 80 procentų. Iš Seinuose gyvenančių kiek daugiau nei 5 tūkst. gyventojų lietuviais save laiko per 30 proc. žmonių.

Norėdami įrodyti savo įgimtą teisę į Lietuvos pilietybę, jie privalo įrodyti, kad jie iš tiesų yra lietuviai, tačiau visi archyvuose esantys dokumentai yra tik lenkų kalba, pavardės taip pat sulenkintos.

Seimas praėjusią savaitę nusprendė, kad referendumas dėl dvigubos pilietybės instituto išplėtimo vyks

dvi dienas kitų metų gegužę drauge su prezidento rinkimais.

Pagal priimtą nutarimą, privalomajame referendume bus balsuojama dėl tokio Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo teksto: „Lietuvos Respublikos pilietybė įgyjama gimstant ir kitais konstitucinio įstatymo nustatytais pagrindais. Lietuvos Respublikos pilietis pagal kilmę, įgijęs konstitucinio įstatymo nustatytus Lietuvos Respublikos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkančios valstybės pilietybę, Lietuvos Respublikos pilietybės nepraranda. Kitais atvejais Lietuvos Respublikos pilietis negali būti kartu ir kitos valstybės pilietis, išskyrus konstitucinio įstatymo nustatytas išimtis. Pilietybės įgijimo ir netekimo tvarką nustato konstitucinis įstatymas.“

Nustatyta, kad referendumas dėl dvigubos pilietybės instituto išplėtimo vyks kitų metų gegužės 12 dieną ir gegužės 26 dieną, kai planuojami prezidento rinkimų pirmas ir antras turai.

Referendumu priimti Konstitucijos pakeitimai įsigalios 2020 m. sausio 1 d.

Rytų kraštų lietuvius skatino atsigręžti į Lietuvą

Vilnius (URM inf.) – Užsienio reikalų ministerijoje vyko jau ketvirtus metus organizuojamas seminaras Rytų kraštų lietuvių jaunimui, kuriuo siekiama palaikyti ir stiprinti ryšius su užsienio šalyse gyvenančiais lietuviais ir lietuvių kilmės asmenimis.

„Ypatingai džiaugiuosi tais, kurie savo protėvių kraštą lankote pirmą kartą. Tikiuosi, kad širdyje užgimęs jausmas jums sugrįžus į namus paskatins ieškoti sąsajų su Lietuva ir jos žmonėmis, puoselėti lietuvišką tapatybę jūsų bendruomenėse ir burti lietuvių kilmės jaunimą“, – sveikindamas renginio dalyvius sakė ministras Linas Linkevičius.

2019-ieji metai paskelbti Pasaulio lietuvių metais ir paragino seminaro dalyvius aktyviai prisidėti prie jų minėjimo savo gyvenamose vietovėse.

Jaunimui pristatytos Lietuvos užsienio politikos aktualijos, svečiai da-

Jaunimas iš Rytų šalių kasmet renkasi Lietuvoje. URM nuotr.

lyvavo diskusijoje apie informacijos galias ir grėsmes, susitiko su Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos, norinčios stiprinti savo tinklą Rytų šalyse, atstovais, apžiūrėjo ministerijoje atidarytą parodą „Lietuvos valstybė kūrėme kartu“ ir susitiko su prezidentu Valdu Adamkumi.

Seminaro dalyviams buvo pristatytos studijų Lietuvoje galimybės ir Baltistikos centrų veikla.

N. Venckienė kreipėsi į JT komitetą

Vilnius (BNS) – Buvusi parlamentarė ir teisėja Neringa Venckienė kreipėsi į Jungtinių Tautų (JT) Žmogaus teisių komitetą.

Per apkaltą iš Seimo pašalintos parlamentarės skunde rašoma, jog Lietuva jai užkerta kelią tapti Seimo nare ar prezidente.

2014 metais Seimas panaikino „Drąsos kelio“ atstovės, buvusios teisėjos N. Venckienės mandatą. Konstitucinis Teismas konstatavo, kad N. Venckienė sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Konstituciją dau-

giau kaip pusę metų nelankiusi parlamento posėdžių.

N. Venckienė pabėgo į JAV dėl prokurorų kaltinimų nevykdžius teismo sprendimo perduoti dukterėčią motinai ir piktnaudžiavus vaiko atstovo teisėmis.

Lietuvos prokurorai šiuo metu siekia N. Venckienės grąžinimo į Lietuvą iš JAV, kad jai galėtų būti pateikti kaltinimai dėl šių ir kitų nusikaltimų.

N. Venckienė iš Lietuvos išvyko 2013 metais. Ji Čikagoje suimta šiemet vasarį.

Popiežiaus dovaną bus galima išvysti Trakuose

Vilnius (ELTA) – Lietuvos vyskupų kvietimu spalio 28 dieną tikintieji rinksis vyskupijų katedrose ir kitose šventovėse padėkoti popiežiui Pranciškui už apaštališkojo vizito metu gautas malones.

Vilniaus arkivyskupijos tikintieji kviečiami atvykti į Trakų baziliką. Prie

Švč. M. Marijos, Lietuvos globėjos, paveikslo arkivyskupas padės popiežiaus Pranciškaus dovanotą votą: italų aukšakalių kaldintą aukso rožę. Padėkoti Šventajam tėvui bus galima ir Romoje.

Lapkričio 28–29 dienomis popiežiškoji Šv. Kazimiero lietuvių kolegija švęs įsikūrimo 70-metį.

D. Trump JAV didins branduolinį arsenalą

Washingtonas (ELTA, BNS, LRT) – JAV prezidentas Donald Trump išpėjo, kad JAV stiprins branduolinį savo arsenalą, siekdamas daryti spaudimą Rusijai ir Kinijai.

JAV didins savo arsenalą „kol žmonės sugrįš prie sveiko proto“, ir pridūrė, kad tai turėjo būti padaryta prieš daug metų.

Prezidentas pakartojo, kad Rusija pažeidė 1987 metų Vidutinio nuotolio branduolinių pajėgų sutartį (INF).

Washingtonas beveik dvejus metus skundžiasi, kad Rusijos raketų sistema 9M729 pažeidžia sutartį, kuri draudžia jos šalims kurti ir turėti iš sausumos paleidžiamas branduolinių ginklų galinčias nešti sparnuotąsias raketas, kurių veikimo nuotolis – nuo 500 iki 5 500 km.

D. Trump pareiškus ketinimus nutraukti Šaltojo karo laikų nusi-ginklavimo sutartį su Rusija, kilo tarp-

tautinis susirūpinimas.

Nors Kinija nėra pasirašiusi INF, D. Trump siekia daryti spaudimą ir jai.

Europos Sąjunga paragino Jungtines Valstijas ir Rusiją išsaugoti Vidutinio nuotolio branduolinių pajėgų sutartį.

Kremlius išpėjo JAV prezidentą dėl pasitraukimo iš svarbios nusi-ginklavimo sutarties su Rusija. Jei D. Trump iš tikrųjų įgyvendins savo planą, „tai padarys pasaulį pavojingesniu“, Maskvoje pareiškė Kremliaus atstovas Dmitrijus Peskovas.

D. Peskovas atmetė galimybę, kad Rusija pirmoji smogtų branduolinį smūgį – net jei grėstų branduolinis puolimas. „Mes niekuomet nieko nepulsime pirmi“, – pabrėžė jis žurnalistams. Rusija esą nepasilieka teisės „smogti pirmoji“ ir surengti „preven-cinį smūgį“.

Link JAV sienos traukia per 7 000 migrantų

New Yorkas (ELTA, Diena.lt) – Jungtinių Tautų (JT) duomenimis, JAV kryptimi keliauja per 7 000 žmonių iš Centrinės Amerikos. „Karavaną sudaro 7 233 žmonės, kurių dauguma ketina testuoti savo žygių į Šiaurę“, – sakė JT atstovo spaudai pavaduotojas.

Reaguodamas į eitynes, JAV prezidentas Donald Trump paskelbė sumažinsiąs paramą Gvatemalai, Hondūrai ir Salvadorui. Šios trys šalys esą nesie-mė pakankamai veiksmų, kad sutruk-

dytų nelegalią žmonių kelią į JAV.

Prezidentas teigė kreipėsi į JAV pasienio apsaugą ir karijus, nes tai yra „nacionalinė ekstremali padėtis“. D. Trump argumentavo, kad tarp pabėgėlių įsimaisė „nusikaltėlių ir nežinomų žmonių iš Artimųjų Rytų“.

D. Trump karavano artėjimą pavadino nacionalinio masto ekstremaliąja padėtimi ir teigė nurodęs JAV pasieniečiams ir kariuomenei sustiprinti parengtį.

Turkija J. Khashoggi nužudymo byloje eis iki galo

Ankara (BNS, ELTA) – Turkija pažadėjo, kad byloje dėl Saudo Arabijos žurnalisto Jamal Khashoggi nužudymo karalystės konsulate Stambule „neliks jokių paslapčių“, ir pridūrė nenorinti, kad nukentėtų jos santykiai su Riyadhu.

Saudo Arabijos žurnalistas J. Khashoggi, žinomas kritiškais pareiškimais apie dabartinę Riyadho politiką, spalio 2 d. nuvyko į savo šalies generalinį konsulatą Stambule atsiimti dokumentų, reikalingų santuokai su Turkijos piliete įforminti, ir dingio.

Australija atsiprašė seksualinio išnaudojimo aukų

Sidnėjus (ELTA) – Australijos vyriausybės vadovas Scott Morrison atsiprašė aukų, kurios vaikystėje buvo seksualiai išnaudojamos tokiose institucijose, kaip Katalikų bažnyčia. Šalis turi pripažinti „bejėgiškus mūsų vaikų riksmus“ ir atsiprašyti, parlamente sakė jis.

S. Morrison atsiprašė aukų, jų tėvų, šeimų ir informantų, kurių nebuvo klausomasi.

Australus išnaudojo australai, kalbėjo premjeras. „Kasdien, kiekvieną sa-

vaite, kiekvieną mėnesį, metai iš metų, dešimtmečius“ mokyklose, bažnyčiose, jaunimo grupėse, sporto klubuose ir vaikų namuose. Vyriausybė atsiprašo vaikų, jų tėvų, „kurių pasitikėjimu buvo piktnaudžiaujama“, taip pat informantų, kurių nebuvo klausomasi, kalbėjo ministras pirmininkas.

Pernai komisija po penkerius metus trukusio tyrimo nustatė, kad Australijos institucijose seksualiai buvo išnaudojami ir dabar teisę į kompensaciją turi 60 000 vaikų.

Mirė koncerno „Benetton“ įkūrėjas G. Benetton

Roma (ELTA) – Mirė italų verslininkas Gilberto Benetton. Vienas iš mados koncerno „Benetton“ įkūrėjų mirė savo namuose Trevize Šiaurės Italijoje, jam buvo 77-eri.

Nuo devintojo dešimtmečio „United Colors of Benetton“ ženklas ėmė kopti aukštyn – dėl neretai provokacinių reklamų kampanijų.

Mados namų įkūrėjas G. Benetton mirė būdamas 77-erių. Tportal nuotr.

VERSLO NAUJIENOS

Mokytis sėkmės iš narkotikų prekeivių?

Patraukti vartotojo dėmesį šiandiniame skaitmeniniame pasaulyje darosi sudėtinga, o sėkmingi yra tie verslai, kurie geba susikonscentruoti į potencialaus pirkėjo poreikius, norus ir įpročius bei pasiūlyti tobulą produktą.

Nesvarbu, ką jūs parduodate, gaminate: šokoladukus, duoną ar sporto klubo abonentus, greičiausiai yra vienas klausimas, kuris neduoda jums ramybės – kaip elgtis, kad klientui atsirastų priklausomybė jūsų paslaugai, t.y. kaip sukurti ilgalaikius ir tvarius santykius”, – linksma paralelę tarp rinkodaros ir narkotikų prekeivių skaitmeninės rinkodaros konferencijoje „Full Digital” vedė Lukas Yla, automobilių nuomos „CityBee” rinkodaros vadovas.

Svarbiausia taisyklė – tobulas produktas

„Jūsų produktas ir yra jūsų rinkodara. Viskas prasideda nuo produkto, net ir geriausia rinkodaros strategija, net ir kūrybiškiausia komanda neparduos produkto ilgalaikėje perspektyvoje, jei jis tebus vidutiniškas gaminys ar dar viena neišsiskirianti paslauga. Visada privalu galvoti apie tai, kaip dar patobulinti produktą”, – pataria L. Yla, pridurdamas, kad produktas – tai ir pakuotė, ir logotipas, ir pardavimo kanalai.

Kita sėkmingo verslo taisyklė – duoti pabandyti šiek tiek nemokamai.

„Pirmas nemokamas kartas turbūt iš šios industrijos ir atkeliavo. Narkotikų pardavėjai supranta, kad tai puikus masalas”, – juokiasi L. Yla.

Šią praktiką puikiai yra įvaldžiusios didžiosios technologijų bendrovės. Nemokamą paslaugą tam tikrą periodą siūlo ir „Netflix”, ir „Spotify”.

„Gillette” JAV rinkoje taip pat dovanoja pirmąjį skutimosi peiliuką 18 m. sulaukusiems jaunuoliams”, – pavyzdžius mini L. Yla.

Trečia rinkodaros taisyklė – kurkite santykius su savo klientais tarsi bendrautumėte su geriausiais draugais.

„Rekomenduokite tai, ką naudojate ir patys. Deja, praktika rodo, kad

neretai įmonių darbuotojai elgiasi atvirkščiai.

Ketvirta – siūlykite papildomas paslaugas”, – vardina Lukas Yla.

Tačiau svarbu, kad papildomos paslaugos būtų susijusios su parduodama paslauga ir aktualios tuo laikotarpiu, o ne tiesiog graži papildoma smulkmenėlė.

„Pavyzdžiui, parduodami orkaite, nesiūlykite jai valiklio, geresnis sprendimas būtų pasiūlyti senos orkaitės išvežimo paslaugą”, – įsitikinęs pranešėjas.

Dar viena taisyklė – konkuruokite ne kaina, o kokybe.

„Turbūt neteko matyti narkotikų prekeivio siūlančio nuolaidas ar specialius pasiūlymus: „trijų produktų už dviejų kainą” ir pan. Koncentruokitės į produkto ar paslaugos kokybę”, – pataria L. Yla.

Šešta taisyklė, kurią konferencijoje minėjo „CityBee” atstovas, – pažinkite savo klientą ir siūlykite tai, kas jam tikrai yra aktualu.

„Ir septinta taisyklė. Nustokite girti save, savo prekės ženklą. Ne jūs, o klientas yra pirmoje vietoje, nuolat galvokite apie tai, kaip suteikti geresnę patirtį klientui, kaip sukelti geresnes emocijas ir tik tada galvokite apie save. Tuo tarpu verslai savo komunikacijoje vis mėgsta pradėti nuo savęs”, – kalbėjo L. Yla.

Pasiilgo tikros realybės

„Vartotojui nusibodo netikra tikrovė, jis nenori pagražintų ir iki smulkmenų nupoliruotų vizualų, jam nereikia plastikinio realizmo – vartotojai pasiilgo tikro gyvenimo atspindžio. Sėkmingų prekės ženklų strategija komunikacija kitamet turėtų remtis gyvenimiškomis situacijomis”, – savo pranešime teigė renginio organizatorius, „Socialaus marketingo” vadovas Arijus Žakas.

Sugrįžti prie vartotojo lūkesčių ragino ir kiti „Full Digital” pranešėjai.

„Delfi.lt”

Dauguma nori apsipirkti sekmadieniais

Didžioji dalis šalies gyventojų sekmadieniais lankosi parduotuvėse, o draudimą joms dirbti sekmadieniais ir per šventes palaiko tik ketvirtadalis žmonių, rodo apklausa.

Atlikta apklausa rodo, kad sekmadieniais parduotuvėse lankosi 72 proc. pirkėjų, o 23 proc. jų apsipirkimui sekmadienį teikia prioritetą, palyginti su kitomis dienomis.

Dažnai – 2–4 sekmadienius per mėnesį parduotuvėse lankosi 46 proc. pirkėjų, tačiau jaunimo iki 29 metų ir pir-

kėjų su aukštuoju išsilavinimu grupėse ši dalis siekia atitinkamai 58 proc. ir 55 procentus. Dažnai sekmadieniais apsiperka ir didesnes kaip 600 eurų pajamas gaunantys pirkėjai (58 proc.) bei Vilniaus gyventojai (67 proc.).

Dažniausiai sekmadieniais nesilanko pensininkai (45 proc.), bedarbiai (33 proc.), namų šeimininkės (27 proc.), taip pat kaimo žmonės (38 proc.) ir gaunantieji iki 200 eurų pajamų (35 proc.).

ELTA

Lietuvoje darbą pradeda TVF misija

TVF misija, vadovaujama Borja Gracia, susipažins su bendra Lietuvos makroekonomikos ir finansų būkle, ūkio raida, kitų metų valstybės biudžeto projektu, socialine politika, inovatyvių finansinių technologijų plėtra, pranešė Lietuvos bankas.

Numatyti susitikimai su Lietuvos banko, Finansų ministerijos ir

kitų valstybės institucijų bei privataus sektoriaus atstovais. Misija Vilniuje dirbs iki spalio 29 dienos.

Pastarąjį kartą TVF ekspertai Lietuvoje viešėjo šių metų gegužę.

TVF narė Lietuva yra nuo 1992 metų. Šiuo metu TVF priklauso 189 šalys.

BNS

Bylinėsis dėl buvusių vadovų sandorių

Valstybės valdomos įmonės „Lietuvos geležinkeliai” (LG) vadovybė buvusių įmonės vadovus įtaria milijoninių lėšų iššvaistymu ir siekia atgauti valstybei padarytą žalą. Tačiau Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybai (FNTT) nutarus nepradėti ikiteisminio tyrimo, „Lietuvos geležinkeliai” patys svarsto kreiptis į teismą.

Anot dabartinės vadovybės, buvusi bendrovės vadovybė elektrinius traukinius iš Čekijos bendrovės „Škoda Vagonka” pirkė be konkurso ir gerokai permokant. Per 8 metus įsigyta 13 dviaukščių traukinių už daugiau nei 110 mln. eurų.

„Jei būtų konkurencija, ir tą 110 mln. eurų investiciją būtų galima sumažinti bent 10 proc., tai minimum 10 mln. eurų būtų galima sutaupyti. Padaryta žala valstybei”, – sakė bendrovės vadovas Mantas Bartuška.

„Lietuvos geležinkeliai”, atlikę sandorių auditą, kreipėsi į teisėsaugą

Buvęs „LG” vadovas S. Dailydka. 15 min.lt nuotr.

– Generalinė prokuratūra pareiškimą perdavė FNTT (Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba), tačiau ši nutarė nepradėti ikiteisminio tyrimo.

Buvęs „Lietuvos geležinkelių” vadovas Stasys Dailydka teigė, kad tuomet nebuvo kitų bendrovių, kurios elektrinius traukinius gamintų plačiai vėžei ir mažais kiekiais.

BNS

Savivaldybės neturėtų slapukauti

Savivaldybės interneto svetainėse turėtų skelbti duomenis apie valdomus nekilnojamojo turto (NT) objektus, kurie yra perduoti naudotis kitiems asmenims, teigia Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT).

Anot STT, savivaldybės taip pat turėtų skelbti NT objektų naudojimo būdą, sudarytas sutartis bei teisinį pagrindą, kuriuo vadovaujantis priimtas sprendimas.

Taip pat turėtų būti viešinami duomenys apie šių objektų naudotojus bei nuomos kainas.

Lietuvoje atidarytas šokolado muziejus

Trakuose atidarytas pirmas Lietuvoje skulptūrų iš šokolado muziejus, kuriame eksponuojama daugiau nei šimtas per pastaruosius metus meistrų sukurtų skulptūrų. Apie 200 kvadratinų metrų erdvę šiuo metu užimanti kultūros įstaiga ketina plėstis ir ateityje tapti vienu iš trijų stipriausių šokolado muziejų pasaulyje.

Įkurti Šokolado muziejų Trakuose sumanė „AJ šokoladas” savininkas Algimantas Jablonskas. Čia jau veikė saldumynų fabrikėlis ir parduotuvėlė. Tačiau gamybą perkėlus į Vilnių, 1000 kvadratinų metrų pastatas liko apytuštis.

Kiekviena salė – skirtinga. Majų, Kolumbo, filmo „Šokoladas” ir „Smaugaus gyvenimo”.

A. Jablonskas sako, kad ekspozicija bus kas kelerius metus atnaujinama ir joje atsiras vis naujų šokoladinių personažų. Didžioji dalis kūrinių iš saldžios masės yra natūralaus dydžio. Mažiausia skulptūrėlė – maždaug žmogaus delno.

„Tai – pirmas muziejaus įkūrimo etapas. Plėsimės ir norime užimti visą pastatą. Tokiu atveju taptume vienu iš trijų didžiausių pasaulio šo-

kolado muziejų”, – sakė A. Jablonskas.

Užsukusieji į pirmąjį Lietuvoje šokolado muziejų iki lapkričio vidurio galės susipažinti su dailininko Valerijaus Šatunovo darbais. Jie ateityje taps pirmosios pasaulyje vaikams skirtos šviečiančios ir apverčiamos knygos dalimi.

Dailininko kurti paveikslai dėl savo išskirtinumo sulaukė daugelio pasaulio leidyklų dėmesio. Į mūsų šalies pasiekimų knygą jis įtrauktas kaip autorius, sukūręs daugiausia viename paveiksle skirtingų vaizdų – „Barono Katino šypsena” pavadintame darbe vaizdai nutapyti ant vienos 120 × 80 cm dydžio drobės akriliniais ir liuminoforiniais dažais. Keičiant jų apšvietimą ir padėtį apverčiant, matomi skirtingi vaizdai. Visa tai šeštadienį bus galima stebėti gyvai.

„Patys paveikslai ekspozicijos Trakuose metu bus įrengti su specialiai sukurta elektromechaniniu apvertimo mechanizmu ir šviestuvais, kurie suteiks galimybę parodyti mano idėją. Toks sprendimas yra naujovė, manau, nustebinsianti ne vieną”, – sakė V. Šatunovas.

„Madeinvilnius.lt”

Euro ir kitų valiutų santykiai (2018 metų spalio 24 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,87 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,62 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,67 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,14 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,57 €

Vaizdai, kuriais galima rašyti

Atkelta iš 1 psl.

Anot projekto autorių, sudėtin-
giausia buvo atrasti tokius kadrus –
šalies vaizdai turėjo ryškiai atkarto-
ti abėcėles raides. Organizatoriai nuo-
traukomis stengėsi aprėpti kuo di-
desnę ir įvairesnę Lietuvos teritoriją,
todėl projektui įgyvendinti iš viso
prireikė 3 mėnesių intensyvaus dar-
bo.

Unikalius kadrus bepilote skrai-
dykle, veikusia „Tele2“ 4G ryšiu, įam-
žinęs K. Janulis teigė, kad daugiausia
iššūkių sukėlė būtent lietuviškos rai-
dės.

„Jau pirmo susitikimo su ‘Tele2’
metu supratau, kad sudėtingiausia

Štai taip atrodo ši originali „gyva“ lietuviška abėcėlė.

projekto dalis bus tinkamų vietovių pa-
ieška. Mūsų abėcėlė yra specifinė, tu-
rinti tokias raides kaip A, Č, ar Ū, to-
dėl jas atrasti buvo iššūkis. Džiau-
giuosi, kad mums vis tik pavyko ir da-
bar galime pristatyti išskirtinius, kal-
bos simbolius atkartojančius Lietu-
vos vaizdus, kurių unikalumas atsi-

skleidžia tik žvelgiant į juos iš vir-
šaus”, – sakė K. Janulis.

Pasak K. Janulio, buvo svarbu ne
tik surasti tinkamą, iš paukščio skry-
džio raidę primenančią vietovę – visi
vaizdai turėjo derėti ir tarpusavyje, to-
dėl kai kurioms raidėms atvaizduoti
buvo renkamasi iš kelių skirtingų vie-

tovių variantų.

Vaizdai buvo derinami ne tik todėl,
kad atspindėtų natūralią Lietuvos kraš-
tovaizdžio spalvinę paletę, bet ir tam,
kad harmoningai atrodytų sukonst-
ruoti žinutėse, kurias rašyti galima
projekto svetainėje ir dalintis sociali-
niuose tinkluose.

Ministre Linkevičiaus, raskite jėgų atsigręžti į veidrodį (II)

Atkelta iš 3 psl.

Nieko neatsakiau

Seimo III rūmuose veikė puiki pa-
roda – apie lenkų antinacinę rezistenciją
ir žydų gelbėjimą. Iškalbingas pasako-
jimas apie egzistencinę dramą šalies,
kurioje buvo nužudyta pusė visų Eu-
ropoje žuvusių žydų – 3 milijonai iš 6.

Parodoje, be kitų Lietuvoje menkai ži-
nomų ir vertų įsidėmėti faktų, ekspo-
nuojama nuotrauka, kurioje įamžinti
Didžiosios Britanijos ir JAV lyderiai bei
Sovietų Sąjungos diktatorius Stalinas.
Greta nuotraukos cituojami Jan Kars-
ki, Lenkijos egzilinės vyriausybės Lon-
done emisaro, žodžiai, kuriuos jis pa-
sakęs susitikime su W. Churchill ir F.
Roosevelt: „Atvirai jiems kalbėjau apie

beviltišką žydų padėtį, pabrėždamas,
kad pagalba gali ateiti tik iš Vakarų. Nes
lenkai yra bejėgiai, jie gali išgelbėti ne-
bent vienetus, bet negali sustabdyti žydų
naikinimo proceso.” (žr. **nuotr. 3 psl.**)

Lietuvoje yra žmonių, kurie mano,
kad tai, ko negalėjo padaryti 40 milijo-
nų lenkų tauta, turėjo ar net privalejo
padaryti 3 milijonai lietuvių.

Popiežiaus vizito metu, renginyje

prie paminklo bolševikų genocido au-
koms atminti, susitikau žurnalistę iš
Lenkijos. Lietuvos URM vadovo pareiš-
kimas buvo patraukęs ir jos dėmesį. „Po
tokio politiko pareiškimo Lenkijoje,
kitą dieną prie jo įstaigos būtų 10 tūks-
tančių lenkų, su reikalavimu trauktis iš
pareigų. O kur jūs, lietuviai? Tam pri-
tariate?”

Nieko neatsakiau.

Pabaiga

Atsišaukimas į gyventojus

Vokiečių kariuomenės užimtuo-
se kraštuose aukščiausioji valdžia
priklauso kariuomenės viršinin-
kams. Jų nurodymai turi būti
vykdomi.

Per 24 val. nuo šio atsišaukimo
paskelbimo reikia grąžinti:
visus ginklus, amuniciją, ranki-
nes granatas ir kitus karo reik-
menis;
visą sovietų kariuomenės bei
sovietų valdžios turtą;
visas proklamacijas.

Nusižengimai bus baudžiami
pagal karo įstatymus.

Išvardinti daiktai grąžinami į
vokiečių komendantūras arba, kur
tokių nėra, į miesto savivaldybę
arba valsčiaus viršaičiui. Šie yra
atsakingi už tų daiktų tvarkingą
sukrovimą ir saugojimą.

Tuoju reikią pranešti:
apie ginklų, amunicijos, karo
reikmenų, maisto ir pašaro san-
dėlius bei kitokį sovietų karuo-
menės turtą;
apie besislapstančius sovietų
kariuomenės karininkus, karei-
vius ir komisarus bei kitus sovie-
tams dirbančius asmenis;
apie pastebėtus parašiotu nusi-
leidžiusius asmenis;
apie vius ginkluotus vyrus.

Už anksčiau minėtų asmenų
perdavimą valdžios organams yra
numatytos premijos.

Mirties bausme baudžiama:

kiekvienas vokiečių karininko,
kareivio ar tarnautojo užpuoli-
mas;
kiekvienas pasikėsinimas prieš
vokiečių kariuomenės įrengimus,
susisiekimo priemones ir bet ko-
kias įmones;
sovietų kariuomenės karininkų,
kareivių, komisarų ir kitų sovie-
tams dirbančių asmenų slėpimas
bei šelpimas; šie asmenys tuoju
perduotini valdžios organams.

Be to, draudžiama ir pagal karo
įstatymus baudžiama:
kariškų žinių perdavimas žo-
džiu, raštu ar kitokiu būdu;
ne Didžiosios Vokietijos ar ne
vokiečių užimtų kraštų radijo sto-
čių klausymas;
žydams turėti radijo aparatus;
uždaryti krautuves, valgyklas
ir restoranus;
kainų kėlimas parduodant vo-
kiečių kariškiams ar gyvento-
jams. Nepildžius šio įsakymo bus
baudžiama uždarančiu parduotuvių
ar konfiskuojant prekę;
išeiti iš namų nuo 22 val. iki
6 val., žydams nuo 20 iki 6 val.;
vaikščiojimas tarp vietovių
anksčiau minėtu laiku; žydams
aplamai draudžiama apleisti gyve-
namas vietas.

Visi gyventojai privalo dirbti
savo darbą ir laikytis ramiai.

Karo Vadas

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Saugumo ir Greičio GARANTUOJA

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hights, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Gales Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėja
6312 S. Harlem Ave. Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyra
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

MANO VIRTUVĖ

Kepta anties krūtinėlė su gervuogėmis ir obuoliais

4 asmenims reikės:

- 4 ančių krūtinėlių
- 4 rūgštųjų obuolių
- 1 puodelio gervuogių
- 1–2 šaukštų portveino
- 1 šaukšto cukraus
- 2 šaukštų alyvuogių aliejaus druskos, pipirų

Anties krūtinėlės nuplauti ir gerai nusausinti. Toje pusėje, kur krūtinėlė dengia oda, padaryti įstrižas įpjovas. Druskinti tik tą dalį, kurią dengia oda.

Įkaitinti keptuvę su 2 šaukštais alyvuogių aliejaus. Krūtinėlės dėti oda į apačią ir apkepti. Tuomet apversti ir vėl apkepti kitą krūtinėlių pusę. Apkeptas krūtinėlės sudėti į kepimo formą, užpilti kepat susidariusiomis sultimis. Formą uždengti folija ir kišti į orkaitę, įkaitintą iki 200 C (390 F). Kepti 20–25 min.

Per tą laiką pagaminti padažą.

4 rūgštesnius obuolius supjaustyti kubeliais. Suberti į puodą su storu dangčiu, užpilti 1 šaukštu cukraus, 2 šaukštais vandens ir 1–2 šaukštais portveino. Įberti maltų pipirų (druskoos nereikia). Truputį pakaitinti ant nedidelės ugnies vis pamaišant. Kai obuoliai pradės skirti sultis, į puodą suberti 1 puodelį gervuogių. Kaitinti, kol viskas suminkštės.

Iškeptas krūtinėlės ištraukti iš orkaitės ir duoti joms apie 10 min. „pailsėti“. Tuomet naudojant medinę pjautymo lentelę supjaustyti gražiais griežinėliais.

Sudėti antieną į dailų dubenį, o ant viršaus užpilti dar karštą obuolių-gervuogių padažą.

Prie šio patiekalo, be abejo, labai tiks ir orkaitėje keptos bulvės.

Skanaus!

Jūsų Indrė

A † A
VYTAUTAS GRAUŽINIS

Su dideliu liūdesiu pranešame, kad 2018 m. spalio 20 d. Elgin, IL mirė Vytautas Jurgis Graužinis, sulaukęs 98 metų amžiaus.

Gimė 1920 m. rugpjūčio 12 d. Ukmergės apylinkėje, Lietuvoje. Nuliūdę liko: sūnus Algimantas ir marti Ramona Graužiniai, duktė Dalia ir žentas Gary Kern, anūkės Jūlytė (vyras Kevin), Irena ir Erika, anūkas Robertas (žmona Jennifer) ir neseniai gimęs proanūkas Bennett.

1949 m. Vytautas atvyko į Ameriką. Čikagoje sutiko būsimą žmoną Rūtą Jarusevičiūtę. Marquette Parke augino šeimą, dirbo skautų sąjungos gerovei, su žmona išvažinėjo 49 JAV valstijas. Po žmonos mirties Vytautas džiaugdavosi savo anūkais, jų moksliniais, sportiniais ir meniniais pasiekimais. Daug malonumo gaudavo dirbdamas savo darželyje ir lesindamas paukščiukus.

A. a. Vytautas bus pašarvotas spalio 25 d., ketvirtadienį, nuo 4 val. p. p. iki 8 val. v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave., Lemont, IL. Religinės apeigos bus 4:30 val. p. p.

Laidotuvės įvyks spalio 26 d., penktadienį. Iš laidojimo namų 9:30 val. r. velionis bus palydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. r. bus aukojamos šv. Mišios. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

Kviečiame visus draugus, artimuosius ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse. Vietoje gėlių prašome aukoti American Red Cross – www.redcross.org

Šeima širdingai dėkoja Nijolei Černiauskienei, Liucijai Astauskienei ir Ovidijui Juciui už senelio priežiūrą ir rūpinimąsi.

Nuliūdusi šeima

Laidotuvių direktorius – Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600, www.petkusfuneralhomes.com

Geriausia dovana – DRAUGAS
Tai pažinčių ir susitikimų vieta
Padovanokite lietuvišką pasaulį!

Kaina naujiems prenumeratoriams:

- metams – 120 dol., internetu – 99 dol.
- pusmečiui – 60 dol.
- ketvirčiui – 30 dol.

Daugiau informacijos tel. 630-805-1404
arba el. paštu AudreyKizys@gmail.com

www.draugas.org

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarti galima angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!

Paremkite DRAUGAS FOUNDATION apsipirkdami **amazon smile**

I ŽINGSNIS.
SUSIEKITE SAVO amazon.com PASKYRĄ SU **DRAUGAS FOUNDATION** PELNO NESIEKIANČIA ORGANIZACIJA.
Prisijunkite per smile.amazon.com ir paieškoje suveskite **DRAUGAS FOUNDATION**. Šį veiksma pakanka atlikti tik vieną kartą!

amazon smile
You shop. Amazon gives.

II ŽINGSNIS.
PAKEISKITE VISAS ŽYMELES (bookmarks) IŠ amazon.com Į smile.amazon.com
KASKART apsipirkdami Amazon internetinėje parduotuvėje įsitikinkite, kad jungiantės per smile.amazon.com, o ne www.amazon.com
Jums jungiantis ir apsiperkant per www.amazon.com, Jūsų parama DRAUGO NEPASIEKS.

Jeigu jau apsipirkote AMAZON internetinėje parduotuvėje jungdamiesi per smile.amazon.com, ir kaip paramos gavėją nurodėte **DRAUGAS FOUNDATION**, perkant kitus kartus, Jūsų parama jau automatiškai pasieks mus.

DRAUGAS
Nuosirdžiai dėkojame už Jūsų paramą!

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: administracija@draugas.org ir gauti „log in“ bei slaptažodį. **Skaitykite „Draugą“ greičiau!**

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Spalio 28 d. 8:45 val. r. visi kviečiami** į Šv. Antano bažnyčią (1500 S. 50th Ave. Cicero, IL) dalyvauti lietuviškose šv. Mišiose. Po Mišių kviečiame pabendrauti lietuvių „Kavutės“ kambaryje. Poetė Eglė Juodvalkė pasakos savo įspūdžius iš Lietuvos. Vaisinsimės cepelinais. Visus maloniai kviečia Cicero lietuviai.

■ **Studentų savaitgalis vyks lapkričio 9–11 dienomis** Dainavoje. Tema – „Atgaivinimas“. Galite atvykti penktadienį vakare arba šeštadienį. Diskutuosime, dainuosime ir džiaugsimės vienas kito draugija. Daugiau informacijos – el. paštu: Kovaskulbis@gmail.com. Kviečia Studentų centro valdyba.

■ **Pasižymėkite datą! Draugo fondo rūpesčiu** išleistos istorinės knygos apie JAV lietuvių Amerikoje ir jų indėlį į Lietuvos nepri-

klausomybę pristatymas vyks lapkričio 11 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

■ **Skautai akademikai kviečia visus į** metinę šventę, kuri vyks lapkričio 17 d., šeštadienį, 6:30 val. v. Chateau Orleans, 8025 S. Cass Ave, Darien, IL, 60561. Kviečiame iš anksto užsisakyti vietas, skambinant tel. 630-243-6302 arba el. paštu: ausreles@comcast.net

■ **Lapkričio 18 d., sekmadienį, 12:30 val.** p. p. PLC Rimo Banio šeimos vardo salėje – dokumentininko Arvydo Reneckio pranešimas apie kuriamą filmą „Amerikos lietuvių istorija“. Bus rodomos ištraukos iš būsimo filmo. Renginio organizatoriai – PLC ir JAV LB Lemonto apylinkės valdyba. Vaisinsimės cepelinais, kava ir pyragais. Atvykite.

Čikagos lietuvių moterų klubas švenčia 95 metų labdarai skirtos veiklos sukaktį!

Pokylis vyks lapkričio 4 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Palos Country Club,

13100 Southwest Highway, Orland Park, IL.

Kaina asmeniui – 50 dol.

meninė programa – muzika – loterija – mugė

Pokylio metu bus įteikta stipendija lietuvių kilmės, Illinojuje gyvenančiai universiteto studentei.

Daugiau informacijos ir vietų užsakymas

tel. 708-788-2781

California Lithuanian Credit Union

Santa Monica, CA

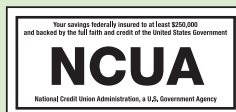
Savings 1.25%

IRA 1.50%

(310) 828-7095

info@clcu.org www.clcu.org

Credit Cards | Mobile Banking
International & Domestic Wires
Teen Accounts | College Savings

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100
info@1honestlawyer.com

Pasidalinkite nuomone

facebook

www.facebook.com/draugolaikrastis

2018 m. lapkričio 18 d., sekmadienį, 11:30 val. r.
Čikagos lietuvių evangelikų liuteronų „Tėviškės“ parapija ir klubas „Alatėja“

KVIEČIA Į POPIETĘ – KONCERTĄ skirtą Padėkos dienai ir šviesaus atminimo daktaro Algimanto Kelerto pirmųjų mirties metinių paminėjimui

Koncerte dalyvaus dainų atlikėja Emilija Pukevičiūtė

Maloniai prašome iš anksto pranešti apie dalyvavimą e. paštu
teviskes.parapija@gmail.com arba Facebook'o paskyroje Teviskes Parapija

Parapijos adresas:
5129 Wolf Rd. Western Springs, IL 60558

Kamerinis choras „Ave Musica“ ruošia

Vėlinių koncertą

Lapkričio 1-ąją, ketvirtadienį, Visų Šventųjų dieną, 7 val. vakaro
visi, negalintys aplankyti savo artimųjų kapų, kviečiami
į Pal. J. Matulaičio misiją Lemonte.

Po iškilmingų šv. Mišių koncerto programoje dalyvaus:
Solistai: **Nida Grigalavičiūtė, Vilma Skučienė, Gilija Grūmaitienė,**
Danguolė Žibkutė, Rimantas Grabliauskas
Choras „Ave Musica“

Skaitovai **Vilma Kava ir Evaldas Girdžiūnas**

Akompanuos po daugelio metų

vėl kartu susibūrusi instrumentinė grupė:

Virginijus Švabas (solo gitara)

Eimis Švabas (boso gitara)

Jeronimas Vitavičius (klavišiniai)

Nerijus Glezekas (mušamieji)

Koncertmeisterė – **Lisa Kristina** (vargonai)

Choro vadovė ir dirigentė – **Jūratė Grabliauskienė**

Po koncerto PLC Kryžių kalnelyje galėsite
uždegti žvakutes savo artimųjų atminimui

Misijos adresas:

14911 E. 127th St., Lemont, IL 60439

VISŲ ŠVENTŲJŲ ŠVENTĖ IR VĖLINIŲ MIŠIOS

Lapkričio 1 d. visi esate laukiami PJM misijoje Lemonte! Šv. Mišios bus aukojamos 11 val. r., 4 val. p. p. ir 7 val. v. Pasimeldę ir prisiminę brangius artimuosius, besiilsinčius amžinybėje, po kiekvienų šv. Mišių degančias žvakutes nunešime į Kryžių kalnelį. Pašventintas Vėlinių žvakes galite įsigyti po Mišių arba misijos raštinėje I-IV nuo 9-12 val. p. p.

<http://draugokalendarius.org>